

Ondersteund op het
Camphusianum

Hoe gaat dat eigenlijk?

Inhoud

1. Visie en kaders

- 1.1. Visie vanuit het SWV
- 1.2. Visie vanuit OVO
- 1.3. Visie vanuit de school

2. De inrichting van ons onderwijs

- 2.1. Aannamebeleid
- 2.2. Indeling op niveau
- 2.3. Differentiëren naar leerstijl
- 2.4. Differentiëren naar niveau
- 2.5. Pedagogisch/ Didactisch concept

3. De basisondersteuning

- 3.1. Zorgstructuur
- 3.2. Mentoraat
- 3.3. Zorgcoördinator
- 3.4. Loopbaanbegeleiding
- 3.5. Communicatie met de ouders/verzorgers
- 3.6. Ouderparticipatie

4. Mogelijkheden binnen de school, als er meer nodig is dan de basisbegeleiding

- 4.1. Remediale hulp
- 4.2. Faalangstreductie training
- 4.3. Sociale vaardigheidstraining
- 4.4. Vertrouwenspersoon/counselor
- 4.5. Ambulante begeleiding voor leerlingen met een beperking
- 4.7. Opvang voor leerlingen die huiswerk niet maken, spullen vergeten, enz.
- 4.8. Hulpmiddelen
- 4.9. Hoogbegaafdheid

5. Programma's op maat

- 5.1. Gedragsproblemen
- 5.2. Leerproblemen
- 5.3. Gezondheidsproblemen
- 5.4. Motivatieproblemen

6. Mogelijkheden die er zijn, als er meer nodig is dan de school kan bieden

- 6.1. Samenwerkingsverband VO: SCP, KPCL
- 6.2. Scala: Rebound
- 6.3. Scala: Op de Rails
- 6.4. Onderlinge uitwisseling tussen de scholen
- 6.5. VSO scholen

Bijlagen

- 1. Protocol dyslexie
- 2. Protocol pesten
- 3. Protocol Genotsmiddelen
- 4. Hoogbegaafdheid

1. Visie en kaders

1.1 Visie vanuit het samenwerkingsverband (SWVPasvorm)

1.1.1 Doel van passend onderwijs

Het doel van passend onderwijs is, door het verleggen van verantwoordelijkheden en geldstromen, de mogelijkheden op goed onderwijs voor ieder kind en iedere jongere optimaal te benutten. Met passend onderwijs wordt daarom de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de extra onderwijssteuning neergelegd bij de schoolbesturen, in overleg met ouders, leraren en gemeenten. Deze wijzigingen zijn vastgelegd in de Wet passend onderwijs die op 5 november 2012 is gepubliceerd in het Staatsblad. Vanaf 1 augustus 2014 zijn de nieuwe samenwerkingsverbanden (SWV) van start gegaan met passend onderwijs. Door de verantwoordelijkheden dicht bij de scholen te beleggen kan beter worden aangesloten bij de ondersteuningsvraag van kinderen/jongeren en de specifieke kenmerken van de school. Goede ondersteuning in de reguliere scholen, in combinatie met beschikbare arrangementen, kan voorkomen dat leerlingen onnodig verwezen worden naar het voortgezet speciaal onderwijs. Voor leerlingen die dat nodig hebben, blijft het VSO bestaan.

1.1.2 Dit vinden wij belangrijk

Binnen de wettelijke kaders van Passend Onderwijs vinden we de volgende 6 V's van wezenlijk belang voor het werken met elkaar binnen het SWV, met de scholen (in de praktijk meestal de locaties), met de leerlingen en hun ouders:

a. *Veiligheid*

- Voor elke leerling dient er een zo thuisnabij mogelijke plaats te zijn, waar de leerling het onderwijs en de ondersteuning krijgt die die leerling nodig heeft. We vinden het belangrijk dat de leerling zich op die plaats ook veilig voelt en die plaats op een veilige manier kan bereiken.
- Elke medewerker die taken uitvoert in de ondersteuning van leerlingen binnen het SWV moet zijn/haar taak op een veilige wijze kunnen uitvoeren. Waar dat onder druk staat door gedrag van een leerling en/of een ouder, is er steun van andere medewerkers in dienst van een school of van het SWV om de veiligheid van de medewerkers zo goed mogelijk te waarborgen.
- Het SWV organiseert de ondersteuning zodanig dat het onderwijs plaatsvindt in aansluiting op de levensbeschouwelijke achtergrond en de opvoedingswensen van de ouders en de leerling.

b. *Verantwoordelijkheid*

- Om de zo thuisnabij mogelijke plaats voor de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben te realiseren is er een brede basisondersteuning afgesproken. Zo neemt elke school de verantwoordelijkheid om zo veel mogelijk leerlingen uit het eigen voedingsgebied het onderwijs en de ondersteuning te bieden die de betreffende leerling nodig heeft.
- Het SWV neemt de verantwoordelijkheid om de scholen zo goed mogelijk te ondersteunen bij de uitvoering van de basisondersteuning.

c. *Vertrouwen*

- Scholen moeten erop kunnen vertrouwen dat alle andere scholen in het SWV de overeengekomen basisondersteuning uitvoeren.

- Scholen en hun personeelsleden moeten erop kunnen vertrouwen dat ze de afgesproken hulp van het SWV ook feitelijk krijgen.
- Leerlingen en ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat de afgesproken ondersteuning ook feitelijk wordt gegeven.
- Het SWV moet erop kunnen vertrouwen dat scholen hun eigen school ondersteuningsprofiel (SOP), waarin begrepen de basisondersteuning, ook feitelijk uitvoeren, zodat het dekkend aanbod aan voorzieningen gegarandeerd is en blijft.

d. *Vakmanschap*

- Personeelsleden van de scholen en van het SWV zijn zo goed mogelijk geschoold en toegerust voor hun werk bij de ondersteuning van leerlingen. Voortgaande scholing, mede georganiseerd door het SWV, is daarom noodzakelijk.

e. *Variatie*

- Op het fundament van de brede basisondersteuning bieden scholen bij de school passende, extra ondersteuning aan. Zo ontstaat een variatie in het aanbod van ondersteuning die ten goede komt aan de leerlingen. Scholen stellen de expertise, die ze zo opbouwen, op verzoek van de andere scholen en het SWV ter beschikking.

f. *Verbinding*

- Scholen en het SWV werken goed samen met elkaar in de vormgeving van passend onderwijs; ze ondersteunen elkaar, helpen elkaar bij problemen en delen expertise.
- Het SWV werkt actief aan een effectieve verbinding met de kern- en ketenpartners (gemeenten en zorginstellingen) bijvoorbeeld in het CJG om ondersteuning en zorg op een efficiënte manier op elkaar af te stemmen.

Nadere toelichting.

Thuisnabij. De Wet passend onderwijs biedt SWV's veel vrijheid om de noodzakelijke ondersteuning te organiseren op een wijze die past bij de regio en de scholen. Het nieuwe bestel geeft ruimte om eigen tussenvormen van ondersteuning te gaan ontwikkelen. Dit zal het in bepaalde situaties mogelijk maken de gewenste ondersteuning thuisnabij te organiseren. Thuisnabij is een mogelijkheid, geen doel op zich. Het doel is het meest passende onderwijs voor elke leerling. Naarmate de noodzakelijke ondersteuning specialistischer van aard is, zal het moeilijk worden die thuisnabij te organiseren.

Kernpartners. Het SWV realiseert haar doelstellingen in nauwe samenwerking met haar kernpartners die (al dan niet op afroep) vertegenwoordigd zijn in het zorg adviesteam (ZAT): Leerplicht, CJG/maatschappelijk werk, Bureau Jeugdzorg, JGZ, politie, huis- of schoolarts, GGD en andere specialisten.

Ketenpartners. Om doorgaande lijnen goed te bewaken werkt het SWV nauw samen met haar ketenpartners: het primair onderwijs en het tertiair onderwijs. Tevens wordt samengewerkt met de instellingen voor cluster 1 en 2 onderwijs.

1.1.3 Dit doen en kunnen wij nu

De scholen die participeren in het SWV hebben in de afgelopen jaren al veel bereikt in het organiseren en realiseren van extra ondersteuning voor leerlingen die dit nodig hebben. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de relatief lage deelnamepercentages aan VSO, LGF, LWOO en PrO, in combinatie met weinig in- en externe afstroom en thuiszitters. De invoering van passend onderwijs betekende voor ons daarom geen radicale koerswijziging. Verder werken de scholen al lange tijd veel samen, op meerdere terreinen en niveaus. De permanente commissie leerlingenzorg (PCL) fungeert al jaren als het overlegplatform van en voor de zorgcoördinatoren van alle scholen.

Het SWV heeft al langere tijd een aantal orthopedagogen, psychologen en schoolmaatschappelijk werkenden/casemanagers in dienst, die de scholen ondersteunen en helpen bij uitvoering van de ondersteuning aan de leerlingen die dat nodig hebben. Het SWV

heeft een onderwijsvoorziening, *Scala*, waar leerlingen worden opgevangen in *Rebound* of *Op-de-Rails*-trajecten.

De expertise van de specialisten en *Scala* wordt ook benut om enerzijds maximaal te helpen voorkomen dat het zover komt dat leerlingen van de voorziening gebruik moeten maken en anderzijds scholen en leerlingen te begeleiden bij de terugkeer van de leerling van *Scala* in de reguliere school. Het SWV heeft al jaren een scholingsaanbod samen met de PO-SWV's in de Regio-academie.

1.1.4 Dit willen wij gaan bereiken

Ondanks dat er al veel is bereikt, blijven de volgende punten structureel op de agenda staan:

- a. Verdere professionalisering van personeelsleden waardoor ze:
 - * beter en eerder problemen signaleren, deze kunnen beschrijven en aanpakken, alsmede, waar nodig, eerder deskundigheid binnen school en/of het SWV inschakelen om escalatie te voorkomen;
 - * handelingsgerichter kunnen denken en doen;
 - * beter kunnen inspelen op de verschillen tussen leerlingen. Bij dat laatste zijn we ons ervan bewust dat er, gezien de organisatie en bekostiging van het voorgezet onderwijs, grenzen zijn aan de mate waarin rekening kan worden gehouden met verschillen.
- b. Verdere versterking van de samenwerking binnen het SWV tussen de scholen onderling, alsmede tussen de scholen en het SWV.
- c. De scholen voeren hun SOP goed uit. We willen dat bereiken door:
 - * Stimuleren dat elke school zo veel mogelijk de eigen verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het SOP op zich neemt en daarbij tijdig hulp van anderen inroept. De school ziet in dit kader ouders als belangrijke en volwaardige partners, die zij graag bij de schoolloopbaan betreft, in het bijzonder de ouders van leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften. De school publiceert het SOP op haar website, inclusief een duidelijke toelichting.
 - * Verdere ondersteuning van de scholen bij de vormgeving van het eigen SOP door deskundigen van het SWV.
 - * Verbetering van het zicht vanuit het SWV op de scholen bij het vormgeven van het SOP, waarin begrepen de basisondersteuning.
 - * Als belangrijk middel hierbij doen we in 2013-2014 een pilot met schoolcontactpersonen (SCP).
- d. Het verder uitwerken en concretiseren van het aanbod voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, zoals een aanbod voor lichte crisissituaties of een interne time-out.
- e. Het verder opbouwen en uitbouwen van de samenwerking met de gemeenten en de Centra Jeugd & Gezin (CJG), zodat de transitie in de jeugdzorg en de invoering van Passend Onderwijs met elkaar sporen en elkaar ondersteunen.
- f. We onderzoeken, in samenwerking met de VSO-scholen, of een bredere instroom mogelijk is, zodat meer thuisnabijheid gerealiseerd zou kunnen worden.
- g. We streven naar een stabilisatie van het verwijzingspercentage naar het VSO. Dit streven is een afgeleide doelstelling en geen financiële, want stabilisatie kan alleen maar de resultante zijn van succesvolle realisatie van andere doelstellingen. Bovendien kán de doelstelling g. op gespannen voet (komen) te staan met doelstelling f.
- h. Het borgen en versterken van de contextuele werkwijze op *Scala* en het verder uitbouwen van de kennis en expertise op dit vlak naar de scholen. Bij de "contextuele werkwijze op *Scala*" wordt ingezet op samenwerking met en verbinding van alle partners in de context van de jongere (thuis, familie/vrienden, school, etc.).

- i. Een passende huisvesting van *Scala* in de centrumgemeente van ons SWV Gorinchem is noodzakelijk. Gezien de diverse bewegingen op het gebied van de huisvesting van scholen in Gorinchem zal eerst een tijdelijke plaats voor *Scala* aan de orde zijn. Het SWV streeft evenwel naar een spoedige vaste plaats voor *Scala* in combinatie met het expertiseteam, de leiding en de ondersteuning van de leiding van het SWV in de setting van één gebouw. Het geheel wordt dan een Orthopedagogisch Didactisch Centrum (OPDC).
- j. De directeur van het SWV geeft samen met de directeurs van het SWV PO vorm aan de documenten en procedures die de scholen voor PO en VO gebruiken bij de overgang van leerlingen van PO naar VO, zodat deze overgang voor alle, en in het bijzonder voor de leerlingen die extra specifieke of extra ondersteuning behoeven, soepel verloopt.
- k. De aansturing van de ambulante begeleiding willen we in samenspraak met *Logos*, *SPON* en *Yulius* gefaseerd al onder regie van het SWV brengen.
- l. Een praktijkgerichte, efficiënte organisatie van alle processen, zodat de beschikbare middelen maximaal kunnen worden ingezet voor de ondersteuning van leerlingen. Dit proces en de uitvoering van de procedures willen we structureel monitoren.

1.2 Visie vanuit het openbaar verenigd onderwijs (OVO)

OVO-scholen staan voor kwalitatief goed onderwijs en adequate begeleiding en ondersteuning van leerlingen.

Het bestuur van OVO streeft ernaar alle leerlingen, die op één van de aangesloten scholen zitten, een passende onderwijsplek te bieden. Een van de speerpunten van OVO is de doorlopende zorglijn PO-VO. Voor alle leerlingen wordt ingezet op een hoogwaardige basisondersteuning, waarbij preventief handelen voor curatief optreden gaat. Zowel voor het PO als het VO geldt dat deze ondersteuning zijn grondslag vindt in het Referentiekader Passend Onderwijs en in de wettelijke bepalingen hieromtrent.

Dit betekent onder andere dat alle scholen geacht worden zoveel mogelijk dekkende onderwijszorg in huis te hebben. Of anders gezegd, in de klas te hebben.

We zetten in op optimalisering van de pedagogische en didactische aanpak in de klas. Meer dan op het creëren van specialisten buiten de klas.

Prioriteit wordt dan ook gegeven - onder andere via een actieve deelname aan de Regio Academie - aan de deskundigheidsbevordering van docenten. Deze kunnen omgaan met de diversiteit tussen de leerlingen.

OVO hecht aan een goede samenwerking met de andere besturen. Zo kunnen voor leerlingen die ondersteuning echt nodig hebben, zoveel mogelijk keuzes gemaakt worden.

Tevens is het van groot belang dat de samenwerking met de zogenaamde ketenpartners, zoals Jeugdzorg en Leerplicht, goed is. Samen bereik je meer voor de leerlingen dan alleen.

Bijzondere aandacht is er voor de samenwerking van de OVO-scholen en de ouders. Bij ondersteunings- en verwijzingstrajecten worden ouders gezien als volwaardige pedagogische partners. Soms moet erkend worden dat de benodigde ondersteuning (nog) niet gegeven kan worden. Dan is het belangrijk dat er niet alleen goed wordt samengewerkt met de andere scholen of besturen, maar zeker ook binnen de samenwerkingsverbanden PO (28.16) en VO (28.14).

1.3.1 Visie vanuit het Gymnasium Camphusianum

Alle mensen zijn gelijk. Ieder mens is een uniek individu. Het Camphusianum streeft naar eenheid in verscheidenheid.

Als categoriaal gymnasium biedt het Camphusianum een gedegen VWO opleiding op pre-academisch niveau, in de breedte gevarieerd, in de diepte gedifferentieerd. Juist deze cognitieve reikwijdte van het gymnasiale onderwijs impliceert een maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid die de leerling vormt voor het leven buiten en na de school.

Vanuit deze kenmerkende eigenheid van het gymnasiale beoogt het Camphusianum de ontplooiing van ieders talent en individualiteit, waarbij ieders kansen gelijk zijn als lid van de kleurrijke en veilige homogene gemeenschap die een categorale school is.

Om deze visie in de praktijk uit te dragen en te verwezenlijken zorgt het Camphusianum voor de begeleiding die past bij de ontwikkeling van de leerling op enigerlei gebied als volwaardig lid van de gemeenschap.

Vanuit deze kenmerkende eigenheid van het gymnasiale verliest het Camphusianum juist de gemeenschapsvorming niet uit het oog. De school realiseert zich dat de maximale individuele ontplooiing en de optimale ruimte voor een ieders eigenheid juist ook zijn grenzen kent. De kleinschalige, homogene en academisch bepaalde onderwijssoort dient haar bijzondere karakter te behouden juist tot verrijking van ieder lid van haar gemeenschap; elke leerling moet binnen de groep van zijns gelijken, binnen de school die het Camphusianum is, kunnen ageren zonder door de verplichtingen van die groep te worden belemmerd en zonder zelf de groep verplichtingen op te leggen.

Alle mensen zijn gelijk. Ieder mens is een uniek individu. Het Camphusianum vormt met zorg de eenheid in verscheidenheid.

Het is aldus de omvang, de potentie en de beperking van die zorg die bepalend is.

1.3.2 Cirkels van de zorg

In lijn met de bovenstaande visies kent het Camphusianum een zorgstructuur op maat, die in ketensamenwerking de schooleigenheid behoudt. De niet-cognitieve begeleiding van de individuele leerling begint bij de warme overdracht vanuit het PO. Naast uitwisseling van de transparante LVS-gegevens vanuit het basisonderwijs, worden de ouders met specifieke zorgvragen, vooraf aan de plaatsing, persoonlijk gehoord om verwachtingen te delen en afspraken te maken over de passende begeleiding van het kind. De interne begeleiding start in leerjaar 1 vervolgens signalerend en remediërend bij de vakdocenten en mentor (en de hulpmentoren in klas 1). Bij grotere vraag wordt de zorgcoördinator ingeschakeld. Bij verdergaande hulp kan deze doorverwijzen naar de schoolinterne specifieke begeleiding (ASS, faalangstreductie, dyslexie, counseling, (op termijn) SoVa). Afhankelijk van de zorgvraag kan de zorgcoördinator in plaats daarvan of daarna, in overleg met de schoolcontactpersoon (SWV) het externe schooladviesteam inschakelen (de vierde cirkel).

De hierboven beschreven betrokkenen werken samen, grotendeels binnen de eigen school- en klassensituatie, om aan de individuele zorgvraag tegemoet te komen, zo lang als dat kan zonder daardoor, zoals in de visie verwoord, het belang van de ander of het groepsbelang te laten belemmeren of een dwingende zin te laten bepalen, waardoor de onderwijskundige schooleigenheid in het gedrang zou kunnen komen.

In dat laatste geval zal, als alle andere wegen bewandeld zijn, door de zorgcoördinator contact worden opgenomen via de schoolcontactpersoon met het SWV om te kijken naar een alternatieve leeromgeving waar de specifieke zorgvraag van de desbetreffende leerling beantwoord kan worden.

2 De inrichting van ons onderwijs

2.1 Aannamebeleid

De aanmelding vindt in het algemeen plaats via de directeur van de basisschool aan wie het Camphusianum jaarlijks informatiemateriaal en aanmeldingsformulieren toezendt. Op verzoek stuurt de administratie van het gymnasium ook rechtstreeks aanmeldingsformulieren naar de ouder(s)/verzorger(s).

Ouders/verzorgers van kinderen met een specifieke (geïndiceerde) zorgvraag wordt verzocht vooraf aan de inschrijving contact met de school (i.c. de teamleider leerjaar 1) op te nemen, om in het belang van de potentiële leerling met elkaar duidelijk de omvang van de vraag en de mogelijkheden van de school met elkaar te delen.

Toelaatbaar tot het gymnasium is in principe elke leerling die een brede belangstelling heeft en van wie kan worden verwacht dat hij/zij een VWO-opleiding zal kunnen volgen. Een zekere aanleg voor talen is onontbeerlijk. De toelatingscommissie beslist over toelating op grond van het wettelijk voorgeschreven gegeven: het advies van de directeur van de basisschool.

2.2 Indeling op niveau

Voor het Camphusianum geldt als categoriaal gymnasium dat indeling op niveau de voor alle leerlingen gelijk geldende cohortenstructuur inhoudt (leerjaar 1-6). Er worden geen afzonderlijke groepen geformeerd naar niveau, leerstijl of zorgvraag.

2.3 Differentiëren naar leerstijl

Op grond van de visie waarin ieders talent mogelijkheden tot ontplooiing dient te vinden binnen de basiskaders van het gymnasiale onderwijs, vindt differentiatie plaats binnen de bestaande klassen- en groepsstructuur. Als Begaafdheidsprofielschool (BPS) worden er arrangementen ontwikkeld waarbij de begaafde leerling naast het standaardprogramma een individueel traject kan doorlopen. (zie bijlage 4)

2.4 Differentiëren naar niveau

Binnen de homogene onderwijsstroom van een categoriaal gymnasium blijft de in 2.3 aangeduide differentiatie ingebed in de traditionele cohortenstructuur en vindt er volgens geldende normen leerjaarbevordering plaats. Vanuit BPS is er een protocol versnelling opgesteld dat geldt voor 1-5. (zie bijlage 4)

BEVORDERING

Leerjaar 1 naar leerjaar 2.

Beslissing	Onvoldoende(s)	Voorwaarde
Bevorderen	Geen	-
	5	-
	4	Minimaal 2 compensatiepunten
	5 – 5	Minimaal 2 compensatiepunten

Een vak levert 1 compensatiepunt op als het afgeronde rapportcijfer 7 of hoger is.

Leerjaar 2 naar leerjaar 3 en leerjaar 3 naar leerjaar 4.

Beslissing	Onvoldoende(s)	Voorwaarde
Bevorderen	Geen	-
	5	-
	4	Niet bij kt
	5 – 5	Niet beide bij kt
	4 – 5	Minimaal 3 compensatiepunten en bij kt maximaal 1 tekort
	5 – 5 – 5	Minimaal 3 compensatiepunten en bij kt maximaal 1 tekort
	4 – 4	Minimaal 4 compensatiepunten en bij kt maximaal 1 tekort
	4 – 5 – 5	Minimaal 4 compensatiepunten en bij kt maximaal 1 tekort

Bij de overgang van 3 naar 4 tellen alle vakken mee, ongeacht de keuze die hij/zij voor het volgende leerjaar heeft gemaakt.

Een vak levert 1 compensatiepunt op als het afgeronde rapportcijfer 7 of hoger is.

Leerjaar 4 naar leerjaar 5 en van leerjaar 5 naar leerjaar 6.

Een leerling is bevorderd als voldaan is aan:

- Alle handelingsdelen zijn naar behoren afgerond
- De studielast voor het vak LO is naar behoren afgerond
- Er is geen cijfer lager dan 4 op de volledige rapportlijst
- Er is op de volledige rapportlijst 0 of 1 tekortpunt

of

in de kernvakken is er niet meer dan 1 tekortpunt én

er zijn niet meer dan 3 tekortpunten in twee vakken van de verplichte studielast

(dus 4 of 5-5 of 4-5), mits het gemiddelde over alle afgeronde rapportcijfers 6,0 of hoger is.

PS: De module Kunst (in leerjaar 4) voor CM leerlingen moet tevens naar behoren zijn afgerond.

NB 1: Indien de leerling geen kua volgt, wordt het cijfer van kub niet bij de overgang betrokken.

(Het rapportcijfer voor het vak kunst ontstaat door het gemiddelde te nemen van de op één decimaal afgeronde gemiddelden van kua en kub)

N.B 2: De verplichte studielast in leerjaar 4 bestaat uit de profielvakken, de gemeenschappelijke vakken (t.w. gr of la, en, du en fa), de kernvakken en één keuzevak.

De verplichte studielast in leerjaar 5 bestaat uit de profielvakken, de gemeenschappelijke vakken (t.w. gr of la, ma, en), de kernvakken en één keuzevak.

Voor de bovenbouw zijn de kernvakken : ne, en, wa/wb/wc.

2.5 Pedagogisch/didactisch concept

De gymnasiast is een breed begaafde VWO-leerling. Uitgaande van deze algemene kwalificatie dient het gymnasiale onderwijs ruimte te bieden voor de individuele verscheidenheid, opdat de afzonderlijke en diverse talenten van de leerlingen tot ontplooiing kunnen. Dit draagt bij aan de ontwikkeling en vorming van de leerling en verrijkt de gemeenschappelijke leeromgeving. Het Gymnasium Camphusianum biedt deze ruimte binnen de kaders van de sinds jaar en dag beproefde kwaliteitsstructuren van het categoriale, gymnasiale onderwijs, met behoud van klassenstructuren, opdat ook de sociale groepsvorming als basis blijft gelden, en van leerjaarcohorten, opdat cognitieve progressie ook binnen de *peergroup* zicht- en meetbaar blijft.

De school kiest traditioneel voor de evolutionaire ontwikkeling en vernieuwing boven de revolutionaire, steeds erop toezien dat verandering niet ten koste gaat van het verworvene.

Uitgaande van deze kaders moet het voor iedere leerling mogelijk zijn om zijn of haar individuele weg in versnelling, in eigenheid, in keuze te vervolgen. Om vorm en inhoud te geven aan deze individualiserende gezamenlijkheid dient het onderwijsteam te beschikken over expertise en flexibiliteit. Dit leidt tot een harmonieuze balans tussen probleemgestuurde kennisdomeinen en werkvormen en centrale groepsinstructie en begeleiding.

De fysieke onderwijsruimte en de daarbij behorende materiële middelen dienen het bovenstaande niet alleen mogelijk te maken, maar veeleer nog te stimuleren. Aldus denken zowel docenten in mogelijkheden en niet in beperkingen, om op grond van ervaring en kennis te komen tot het eigene, het individuele en het unieke.

3. De basisondersteuning

3.1 Zorgstructuur

De eerstelijnsbegeleiding is in handen van de mentor. De zorgcoördinator vergadert één keer per maand met teamleiders, counselor, en interne begeleiders. Zij wisselt met hen informatie uit en onderneemt of initieert actie binnen de leerlingenbegeleiding. Per trimester vergadert de zorgcoördinator, al dan niet bijgestaan door interne deskundigen, met externe deskundigen (ZAT).

Daarnaast is een aantal docenten geschoold in de begeleiding op specifieke zorgtaken (ASS, dyslexie, faalangstreductie, (hoog-) begaafdheid). De primaire taak van deze begeleiders is de directe begeleiding van de leerlingen. Afhankelijk van de aard van de begeleiding zijn er wekelijkse of periodieke contactmomenten. De begeleiders staan in direct contact met ouders en met de zorgcoördinator. De begeleiders stellen in voorkomende gevallen handelingsplannen op in samenwerking met de desbetreffende mentoren.

3.2 Mentoraat

De mentor is degene tot wie zowel leerling als ouder/verzorger zich het eerst richt bij sociaal-emotionele problemen of bij algemene moeilijkheden met de studie-aanpak. De mentor is vakdocent en is in tijd gefaciliteerd om zijn leerlingen groepsgewijs en individueel te begeleiden. De mentor staat in direct contact met de teamleiders en schakelt bij grotere problemen de zorgcoördinator in. In de onderbouw (1-3) heeft iedere klas één mentor (klassenmentoraat), telkens bijgestaan door een tweetal hulpmentoren (leerlingen uit 4 of 5), in de bovenbouw (4-6) heeft de mentor een aantal leerlingen (ca. 16) onder zijn of haar hoede (groepsmentoraat). Mentoren worden periodiek geschoold in begeleiding, observatie en gespreksvorm.

3.3 Zorgcoördinator

De zorgcoördinator draagt bij aan adequate zorg van leerlingen die dat nodig hebben en spreekt in dat kader betrokkenen bij de schoolinterne zorg daarop aan. In de contacten die de zorgcoördinator eventueel legt met de ouders, docenten, mentoren en externe instanties geeft zij informatie en/of advies, verwijst door. Zij heeft specifieke expertise bij leer-, ontwikkelings- en gedragsproblemen bij kinderen, gezins- en opvoedingsproblemen, en ten aanzien van handelingsverlegenheid bij leerkrachten. Zij organiseert het periodieke, externe ZAT en zit dit voor. Zij onderhoudt hierover de contacten met de desbetreffende teamleiders, mentoren, interne begeleiders.

3.4 Loopbaanbegeleiding

De decaan geeft voorlichting, verzamelt documentatie en voert gesprekken met individuele leerlingen en hun ouders. In het derde, vierde en vijfde leerjaar geeft en organiseert de decaan diverse keuzelessen. De decaan ziet toe op vragen die met de keuze van vakken/profielen samenhangen. De decaan organiseert een jaarlijkse *Speeddate*, waarbij leerlingen bovenbouwleerlingen in direct contact komen met de beroepspraktijk, vertegenwoordigd door ouders. De decaan informeert en begeleidt, zo mogelijk ook deelname aan studiemodules in het hogere onderwijs. Er vinden jaarlijkse informatiebijeenkomsten plaats voor leerlingen en

ouders. De decaan verstrekt inlichtingen over vervolgoopleidingen en het aanvragen van studietoelagen.

3.5 Communicatie met ouders/verzorgers

De presentatie en informatie over de basisondersteuning vindt op diverse momenten en manieren plaats; allereerst tijdens de voorlichtingstermijnen naar de aanmelding toe, vervolgens bij de openingsbijeenkomsten bij aanvang van ieder schooljaar, de diverse rapportbesprekingen, als ook in de regelmatig verschijnende nieuwsbrieven. Daarnaast is de hierboven aangeduide structuur in te zien in de schoolgids en op de schoolwebsite.

Het Camphusianum als kleinschalig gymnasium kent korte lijnen waardoor het contact tussen de diverse betrokkenen en de duidelijke aanspreekbaarheid welhaast voor de hand liggen.

3.6 Ouderparticipatie

Het Camphusianum kent een nauw betrokken oudergroep, georganiseerd in de oudervereniging (OGC). De ouders ondersteunen op diverse vlakken, materieel en immaterieel de voortgang van ons onderwijsproces; ouders begeleiden bij activiteiten, ouders nemen deel aan voorlichting (cf. *Speeddate*, 3.4). Ouders zijn conform de Wet Medezeggenschap vertegenwoordigd binnen de Medezeggenschapsraad (MR) van het Camphusianum.

4. Mogelijkheden binnen de school, als er meer nodig is dan de basisondersteuning.

4.1 Remediale hulp

In de onderbouw vinden er deels binnen het mentoraat, deels binnen de vaksecties afzonderlijke steun- en studielessen plaats. Deelname hieraan is deels facultatief, kan echter deels ook door vakdocent/begeleider aan de leerling worden opgelegd. Steun- en studielessen, die toegankelijk zijn voor meerdere leerjaren, worden per trimester vast ingeroosterd. Daarnaast biedt het Camphusianum de leerlingen in samenwerking met Kairos, een instituut voor huiswerk- en studiebegeleiding, begeleiding op maat aan.

Aan het begin van ieder schooljaar vindt er een centrale screening plaats van alle leerlingen in klas 1 voor dyslexie, waarna een eventueel vervoltraject wordt opgesteld door de intern begeleider dyslexie in samenspraak met de ouders. Leerlingen met een dyslexieverklaring krijgen een speciale dyslexiepas, die recht geeft op aanpassingen binnen de didactische context in verhouding tot hun specifieke behoeftes (bijlage 1).

4.2 Faalangstreductie

Jaarlijks vindt er in de tweede periode van klas 2 een centrale screening plaats van alle leerlingen voor faalangst, waarna een eventueel vervoltraject wordt opgesteld in interne begeleiding in samenspraak met de ouders. In de bovenbouw kan specifieke faalangstreductiebegeleiding worden ingezet als examentraining.

4.3 Sociale vaardigheidstraining

Er bestaan op dit moment geen mogelijkheden tot interne begeleiding in schooljaar 2018-2019. In voorkomende gevallen verwijst de zorgcoördinator door naar externe, professionele hulp.

4.4 Vertrouwenspersoon/counselor

De counselor is degene die leerlingen met sociaal/emotionele en/of psychische problemen spreekt. Als lid van het interne zorgteam worden leerlingen naar hem verwezen. Afhankelijk van de omvang van de zorgvraag neemt hij de begeleiding op zich totdat de zorgbehoefte professionele vorm aanneemt. In overleg met de zorgcoördinator wordt de leerling dan, indien nodig na bespreking in ZAT en PCL, doorverwezen naar externe, professionele hulpverlening. De primaire taak van de counselor is het werken met de leerling zelf aan het daarvoor vastgestelde doel. Hij onderhoudt hierover contact met ouders, docenten en andere betrokkenen (intern en extern). Adviseert ouders over externe hulp. Houdt van de werkzaamheden een logboek bij en maakt in voorkomende gevallen een melding in SOM. Maakt een kort jaarverslag. Nodigt mentoren uit bij de gesprekken met ouders en andere betrokkenen. Geeft handelingsadviezen aan mentoren en docenten. Het Camphusianum kent twee counselors.

4.5 Ambulante begeleiding voor leerlingen met een beperking

De speciale interne begeleider heeft als primaire taak te werken met de leerling zelf aan het daarvoor vastgestelde doel. Zij werkt op frequente basis met de leerling. De frequentie is beschreven in het handelingsplan. Zij onderhoudt hierover contact met ouders, docenten en andere betrokkenen (intern en extern). Zij adviseert ouders over externe hulp. Zij houdt van de

werkzaamheden een logboek bij en maakt in voorkomende gevallen een melding in SOM. Zij maakt een kort jaarverslag. Zij zorgt voor de totstandkoming van een handelingsplan dat wordt opgesteld voor een periode van 6-8 weken, en evalueert dit nadien met de zorgcoördinator. Het handelingsplan wordt opgesteld in samenwerking met de mentor en specifieke vakdocenten. Zij nodigt mentoren uit bij de gesprekken met ouders en andere betrokkenen. Zij geeft handelingsadviezen aan mentoren en docenten. Zij werkt met die leerlingen die aangewezen zijn op zorg, geadviseerd vanuit het zorgteam, ongeacht of hiervoor al dan niet extra gelden ter beschikking zijn. De speciale interne begeleider ASS krijgt voor elke leerling gewaarborgde uren om de begeleiding mogelijk te maken. Het Camphusianum kent twee interne begeleiders ASS.

4.6 Opvang voor leerlingen die hun huiswerk niet maken, spullen vergeten etc.

Voor zover het gedrag van de leerling voortkomt uit een zorgvraag, wordt opvang/begeleiding in de vorm van afspraken geregeld door mentor, teamleider of zorgcoördinator (afhankelijk van de aard van de vraag), al naar gelang op direct advies van de directe begeleider. In het geval van algemeen achterblijvende studievoordigheden (planning etc.) vindt coaching plaats door de mentor. In het geval van aan enige stoornis gerelateerd gedrag vindt begeleiding plaats door de speciale interne begeleider op basis van een handelingsplan.

4.7 Hulpmiddelen

Naar aanleiding van de uit bovenstaande voortkomende specifieke zorgvragen zullen geïnitieerd door het zorgteam in overleg met de desbetreffende begeleider en met de ouders/verzorgers adequate hulpmiddelen worden ingezet (materieel zoals het gebruik van digitaal materiaal als ook immaterieel zoals vrijstellingen, verlengde tijd etc.).

4.8 Hoogbegaafdheid

Alle leerlingen in klas 1 en 3 ondergaan een intelligentietest (IST), een motivatietest (FES) en vullen de schoolvragenlijst in (SVL). Dit alles gebeurt in samenwerking met het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek (CBO) Nijmegen. Interpretatie en advisering van deze tests wordt in samenwerking met CBO gedaan door counselor en teamleider. Op grond van de resultaten en de indruk van de mentor worden sommige leerlingen in klas 1 uitgenodigd deel te nemen aan het Verbredingsproject. Het doel van dit project is te voorkomen dat deze leerlingen begaafde onderpresteerders worden, doordat niet geappelleerd zou worden aan hun gemiddeld grotere, intellectuele mogelijkheden. Naast deelname aan dit specifieke project zijn er in samenspraak met ouders en leerling, in overleg met desbetreffende vakdocenten individuele trajecten mogelijk binnen of buiten lesverband; dit betreft maatwerk waarbij met behoud van klassenverband en basisrooster gedacht kan worden aan vrij te maken tijd (compacten/verrijken of vrijstellingen) in te zetten voor een intern onderzoek of project of een samenwerking extern met ander onderwijs of met andere maatschappelijke partners, of gedacht kan worden aan (partieel) versnellen (zie bijlage 4). Los van de CBO tests worden hoog- en meer-begaafde leerlingen gesignaleerd in de diverse klassen door docent en/of mentor, waarna eveneens tot een individuele aanpak kan worden besloten. Elk genoemd traject (verbreding of individueel) blijft te allen tijde facultatief. Coördinatie en begeleiding van het begaafdheidsdomein ligt in handen van een schoolinterne stuurgroep Begaafdheidsprofielschool (BPS) (bijlage 4).

5. Programma's op maat

5.1 Gedragsproblemen

Gedragsproblemen niet gerelateerd aan een gestructureerde zorgvraag worden opgevangen en/of begeleid door mentor en desbetreffende coördinator, eventueel, afhankelijk van aard en omvang, in contact en overleg met ouders/verzorgers. Bij zorg gerelateerde gedragsproblemen initiëren mentor, zorgteam en desbetreffende interne begeleider de hulp en begeleiding vastgelegd in een handelingsplan.

5.2 Leerproblemen

Leerproblemen niet gerelateerd aan een gestructureerde zorgvraag worden opgevangen en/of begeleid door mentor en vakdocenten in contact en overleg met desbetreffende teamleider en kunnen eventueel worden doorverwezen naar studie- en huiswerkbegeleiding. Bij zorg gerelateerde leerproblemen initiëren mentor, zorgteam en desbetreffende interne begeleider de hulp en begeleiding vastgelegd in een handelingsplan.

5.3 Gezondheidsproblemen

Gezondheidsproblemen niet gerelateerd aan een gestructureerde zorgvraag worden opgevangen en/of begeleid door mentor en desbetreffende coördinator, eventueel, afhankelijk van aard en omvang, in contact en overleg met ouders/verzorgers. Bij zorg gerelateerde gezondheidsproblemen initiëren mentor, zorgteam en desbetreffende interne begeleider de hulp en begeleiding vastgelegd in een handelingsplan.

5.4 Motivatieproblemen

Motivatieproblemen niet gerelateerd aan een gestructureerde zorgvraag worden opgevangen en/of begeleid door mentor en vakdocenten in contact en overleg met de desbetreffende coördinator. Bij zorg gerelateerde motivatieproblemen initiëren mentor, zorgteam en desbetreffende interne begeleider de hulp en begeleiding vastgelegd in een handelingsplan; in het geval van (hoog-)begaafde onderpresteerders werken mentor, zorgteam en stuurgroep BPS samen aan een individueel traject voor de leerling.

N.b. Voor alle bovenstaande problemen die wel gerelateerd zijn aan een gestructureerde zorgvraag geldt dat de aanpak zoals beschreven onder 3 en 4 wordt toegepast.

6. Mogelijkheden buiten de school, als er meer nodig is dan de school kan bieden

6.1 Samenwerkingsverband

Het Camphusianum is aangesloten bij het regionale samenwerkingsverband (SWVPasvorm) en neemt aldus deel aan het reguliere overleg, waarbij ondersteuning plaatsvindt door orthopedagogen, psychologen, schoolmaatschappelijk werk en ambulante begeleiding. Er is een structurele samenwerking (ZAT) met bureau jeugdzorg, leerplicht, GGC en desbetreffende gemeenten.

6.2 Scala: Rebound

Het Camphusianum maakt incidenteel gebruik van Scala: Rebound, waarbij geldt dat de specifieke onderwijssoort van een categoriaal gymnasium tussentijdse re-integratie uitermate bemoeilijkt.

6.3 Scala: Op de Rails

Het Camphusianum maakt geen gebruik van Scala: Op de Rails.

6.4 Onderlinge uitwisseling tussen de scholen

Onderlinge uitwisseling met andere scholen bestaat over het algemeen uit afstroom naar andere onderwijssoorten, waarbij geldt dat de specifieke onderwijssoort van een categoriaal gymnasium tussentijdse instroom uitermate bemoeilijkt.

6.5 VSO scholen

Het Camphusianum heeft geen contacten met VSO scholen.

Bijlage 1

Protocol dyslexie

Inleiding

Het beleid op onze school met betrekking tot dyslexie is gebaseerd op het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs (2004), zie <http://www.steunpuntdyslexie.nl/dyslexie-op-school/protocollen-dyslexie/voortgezet-onderwijs>. Dit protocol bevat geen wettelijke regelingen en bepalingen, maar tal van aanbevelingen, aanwijzingen en lesvoorbeelden. In ons protocol worden de belangrijkste zaken samengevat. Er wordt in beschreven hoe wij als school omgaan met dyslexie. Aan de orde komen signalering en diagnose en de begeleiding van dyslectici. Het is ons doel om dyslectische leerlingen zo vroeg mogelijk op te sporen en zo goed mogelijk te begeleiden tijdens hun schoolloopbaan.

Signalering en diagnose

Problemen met lezen en spellen kunnen op drie manieren worden gesignaleerd:

- Via aanmelding (informatie van de basisschool)
- Via observatie door docenten van (eersteklas-)leerlingen
- Via onderzoek/screening (zie hieronder)

Onderzoek/Screening

In leerjaar 1 testen wij voor de herfstvakantie de leerlingen op dyslexie. De screening heeft plaats op school en geschiedt klassikaal. De screening bestaat uit een zinnendictee en een stillestoets. Wij stellen de ouders/verzorgers en leerlingen van te voren op de hoogte van het tijdstip. De toetsen worden nagekeken door de dyslexiecoördinator (mevr. S.Daniëls, s.daniels@camphusianum.nl).

Met de afname van de toetsen kan in korte tijd gesignaleerd worden welke leerlingen uitvallen op het gebied van technisch lezen en/of schrijven ten opzichte van leerlingen in eenzelfde schooltype. De uitslag van het onderzoek is ongeveer vier weken na afname binnen.

Na de eerste screening kan men twee groepen leerlingen onderscheiden:

1. Leerlingen bij wie geen taalproblemen en/of dyslexie zijn gesignaleerd.
2. Leerlingen bij wie sprake lijkt te zijn van een taalachterstand en bij wie mogelijk sprake is van dyslexie.

In het geval dat er al een dyslexieverklaring is afgegeven tijdens de periode dat de leerling op het basisonderwijs zat, nemen wij deze verklaring over en vindt geen screening plaats. Deze verklaring dient wel in het bezit van de school te zijn.

Leerlingen met een bovengemiddelde intelligentie kunnen dyslexie maskeren, omdat deze leerlingen over veel compensatiemogelijkheden beschikken. Daardoor is het goed mogelijk dat dyslexie bij onze leerlingen pas na deze screening boven water komt in plaats van op de basisschool. Soms wordt het zelfs pas in latere leerjaren ontdekt.

Vervolgonderzoek

De leerlingen uit categorie 2 bieden wij een vervolgonderzoek aan dat plaatsvindt zo snel mogelijk na het bekend worden van de eerste screening. Het vervolgonderzoek wordt afgenomen door de dyslexiecoördinator en beoordeeld door de orthopedagoog. Afhankelijk van de uitslag van het vervolgonderzoek kunnen de volgende situaties zich voordoen:

1. Er is geen taalachterstand of een vermoeden van dyslexie.
2. Er is een taalachterstand en een vermoeden van dyslexie.

De tweede groep leerlingen krijgt zes maanden een uur in de week remedial teaching (RT). De remedial teaching wordt niet verzorgd door de school, maar de school kan bemiddelen bij het zoeken naar een remedial teacher en ruimte daarvoor beschikbaar stellen. De leerlingen die RT volgen, krijgen gedurende deze tijd een voorlopige dyslexieverklaring. Dit houdt in dat zij voor alle faciliteiten in aanmerking komen.

Na zes maanden vindt er opnieuw een onderzoek plaats dat wordt afgenomen door de dyslexiecoördinator of de remedial teacher. Dan blijkt of de leerling voldoende vooruitgang heeft geboekt. Als er sprake is van (voldoende) vooruitgang, was er sprake van een achterstand en niet van een hardnekkig probleem. Het traject stopt en de voorlopige dyslexieverklaring vervalt. Indien de lessen RT voor weinig of geen vooruitgang gezorgd hebben, is er sprake van een hardnekkig probleem en komt de leerling op de wachtlijst voor een uitgebreid dyslexieonderzoek door de orthopedagoog.

De kosten voor de remedial teaching zijn voor de ouders/verzorgers. Voor het officiële dyslexieonderzoek betalen de ouders een gereduceerd tarief van €50,-. De eerste twee onderzoeken en de nameting zijn gratis. Zodra er resultaten bekend zijn ontvangen ouders, leerling en school (personeelsschrift, lijst met verlengers) bericht.

Pas als uit het officiële dyslexieonderzoek blijkt dat er inderdaad sprake is van dyslexie, ontvangt de leerling een officiële dyslexieverklaring. Kort hierop heeft de dyslexiecoördinator een gesprek met de leerling om te zien wat de school voor de leerling kan betekenen.

Begeleiding van dyslectici

Uitgangspunten voor de begeleiding zijn:

- Docenten weten welke leerlingen in zijn/haar klas dyslectisch zijn
- Docenten weten hoe ze met deze leerlingen om moeten gaan.
- De docenten en dyslectici zijn op de hoogte van de faciliteiten waar ze recht op hebben.

Aan het begin van het schooljaar gaat de dyslexiecoördinator in gesprek met dyslectici over hun behoeften en verwachtingen. De docenten ontvangen een overzicht van de namen van dyslectici en tips voor de begeleiding. Hieronder staan de belangrijkste aandachtspunten voor de begeleiding. Compensatie wordt toegepast indien de leerling een goede werkhouding laat zien.

Toetsen

Leerlingen zetten bovenaan hun opgaveblad een D.

Verlenging toetstijd

Dyslectici krijgen 10 minuten extra tijd per toets van 50 minuten. (Dyslectische leerlingen hebben gemiddeld 20 procent meer tijd nodig). Vermindering van het aantal opgaven is soms ook een mogelijkheid.

Beoordeling

- Spelfouten en zwakke formuleringen hebben geen invloed op de beoordeling als zij geen onderdeel van de toetsing zijn.
- Herhalingsfouten worden niet meegerekend.

Lettertype

Toetsen worden aangeboden in lettertype Arial of Verdana 12 (minimaal) met een regelafstand van 1½. Indien nodig wordt lettergrootte 14 gebruikt.

Hulpmiddelen (eigen aanschaf)

- Gesproken studieboeken zijn toegestaan.
- Het gebruik van een laptop is toegestaan voor het maken van aantekeningen.
- Het gebruik van een laptop bij toetsen is toegestaan als de dyslexiecoördinator hiervoor (schriftelijk) toestemming gegeven heeft.
- Sommige dyslectici zijn gebaat bij een bijwijzer of leesliniaal.

Mondelinge overhoring

De leerling mag in uitzonderlijke gevallen gebruik maken van een mondelinge overhoring. De docent en/of de dyslexiecoördinator neemt/nemen hier, in samenspraak met de leerling, beslissingen over.

Woordenlijsten

Woordenlijsten worden niet voor de volgende dag opgegeven. Een dyslecticus doet over het algemeen langer over het leren van woordjes en moet het leerwerk over meerdere dagen kunnen verspreiden.

Vrijstellingen

Onze school geeft in principe geen vrijstellingen.

School- en eindexamen

- Artikel 55 van het eindexamenbesluit vermeldt de mogelijkheid van aanpassing van de examencondities voor een dyslectische kandidaat. De schooldirectie besluit op welke wijze het examen zal worden afgelegd. Correctienormen kunnen niet worden aangepast.
- Voor dyslectici zijn er speciale luistertoetsen, waarbij extra tijd is ingelast tussen de vragen.

Bijlage 2

Protocol pesten

1. Inleiding

2. Pesten

Wat is pesten?

Hoe wordt er gepest?

De gepeste leerling

De pester

De meelopers en de andere leerlingen

Het aanpakken van pesten

3. Het pestprotocol

Uitgangspunten

De vijfsporenaanpak

Preventieve maatregelen

4. Het stappenplan na een melding van pesten

De mentor

De coördinator

Het pestproject

Schoolverwijdering

De taak van de vakdocent

De rol van de counselor

5. Digitaal pesten ofwel cyberpesten

Wat is cyberpesten?

Hoe wordt er gepest?

Het stappenplan na een melding van cyberpesten

6. Bijlagen

Bijlage I (Het Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten)

Bijlage II (Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest)

Bijlage III (Tips voor leerlingen om veilig te internetten)

Bijlage IV (Links voor bruikbare adressen bij cyberpesten)

1. Inleiding

Dit protocol geeft achtergrondinformatie over wat pesten eigenlijk is (inclusief nieuwe vormen van pesten), over een aanpak tegen pesten en over de begeleiding van de verschillende partijen die bij het pesten zijn betrokken. Dit *Protocol tegen pesten* is voor leerlingen, schoolpersoneel en ouders.

Pesten, traditioneel of digitaal of op welke andere wijze dan ook kan het leven van mensen ernstig nadelig beïnvloeden, hen voor het leven tekenen of nog verdergaande consequenties hebben.

Op het Camphusianum streven wij naar een zo veilig mogelijk leer- en leefklimaat. Daartoe verwachten we van al onze medewerkers en leerlingen wederzijds respect. Door in dit document afspraken en regels vast te leggen, kunnen we elkaar hierop aanspreken als er zich ongewenste situaties voordoen. Als iemand dus getuige is van pestgedrag, dan is het belangrijk om dit te melden.

Laten we met elkaar alert zijn, want zonder goede signalering en melding blijft degene die gepest wordt alleen staan.

Voor de tekst van dit protocol is gebruikgemaakt van het pestprotocol van het Don Bosco College uit Volendam, dat weer gebruik heeft gemaakt van pestprotocollen van andere scholen. Het Gymnasium Camphusianum legt bij de uitvoer van het protocol haar schooleigen accenten.

Wij hopen en verwachten dat dit protocol zal bijdragen aan een prettig, veilig klimaat op onze school, zodat iedereen zichzelf kan zijn. Ons motto is immers *autoi esmen: Wij zijn onszelf!*

Gorinchem, februari 2019

Projectgroep *Protocol tegen pesten*

2. Pesten

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en/of geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd, volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Voor mentoren betekent het dat ze groeps gesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden	vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, e-mailtjes e.d.
Lichamelijk	trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken
Achternvolgen	opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten
Uitsluiting	doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten
Stelen en vernielen	afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing	dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan andere. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en/of sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen

pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Leerlingen die gepest worden, doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over.
Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouders met de school of met (de ouder(s) van) de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat het niet mag klikken

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet buiten willen spelen
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie.
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een

- ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
 - Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
 - Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
 - Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
 - Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).
 - Een pester is soms zelf gepest in het verleden en wil dit voorkomen door zelf te pesten.

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester.

Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken.

3. Het pestprotocol

Het protocol tegen pesten vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Met het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol (zie bijlage I) laten alle betrokken partijen zien, dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel, maar ook de leerlingen, al dan niet als hulpmentor, moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.

4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het Protocol tegen Pesten).
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

De vijfsporenaanpak

Door het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol heeft de school zich verbonden aan de vijfsporenaanpak. Dit houdt in:

1.De algemene verantwoordelijkheid van de school

- Het zorgteam zorgt dat de schoolleiding, de (hulp-)mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
- Het zorgteam werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

2.Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is (als eerste door mentor ondersteund door de hulpmentoren).
- Er wordt in het zorgteam overlegd over mogelijke oplossingen.
- Het eventueel aanbieden van hulp door de counselor na overleg in het zorgteam.

3.Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de pester met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor hemzelf (door mentor of eventueel door hulpmentor)
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen (door mentor of eventueel hulpmentor)
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag (door mentor of eventueel hulpmentor)
- Het aanbieden van hulp door de counselor en of coördinator.

4.Het betrekken van de middengroep bij het probleem

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

5.Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen
- Het zorgteam/de mentor werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken
- Het zorgteam/de mentor geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind

- Het zorgteam verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

Preventieve maatregelen

Elke mentor bespreekt samen met de hulpmentoren ergens aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het Protocol tegen Pesten. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd. De positie van degene die een melding doet zal te allen tijde gerespecteerd worden, zodanig dat de melder niet tot nadeel van zichzelf in het conflict betrokken wordt.

Het Protocol tegen Pesten

In de leerjaren 1 t/m 3 wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere studie-, of mentorlessen. De leerlingen ondertekenen aan het eind van deze les(sen) een aantal samen gemaakte afspraken (het niet- pestencontract). Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.

Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer.

Voorbeeld van een niet-pestcontract:

Contract “veilig in school”

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school.
Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet
- Ik maak geen kwetsende opmerkingen, scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen
- Ik blijf van de spullen van een ander af
- Als er ruzie is, speel ik niet voor eigen rechter
- Ik bedreig niemand, ook niet met woorden
- Ik neem geen wapens of drugs mee naar school
- Ik gebruik geen geweld
 - Ik fotografeer of film niemand met het doel iemand daar later op een of andere wijze mee te kwetsen
- Als iemand mij hindert, vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen
- Als dat niet helpt, vraag ik een docent om hulp
 - Ik meld een pestincident (ook als ik hierbij niet betrokken ben)

Datum: _____

Naam: _____

4. Het stappenplan na een melding van pesten

A. De mentor (C.q. de hulpmentor*)

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met het slachtoffer en vervolgens met de pester apart. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen. De mentor vermeldt incident en afspraken in LVS.
2. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
3. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groeps sfeer. En om de verantwoordelijkheid te benadrukken van de groepsleden / overige leerlingen.
4. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag / incident aan de (ass-) teamleider van de leerling(en). De mentor brengt verslag uit via het LVS. Dit verslag bevat een beschrijving van de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt.

***Afhankelijk van de aard en omvang van het pesten kan het wenselijk zijn juist de hulpmentor in te zetten.**

B. De (ass-) teamleider

1. De (ass-) teamleider ondersteunt de mentor bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
2. De (ass-) teamleider heeft zo nodig een gesprek met het slachtoffer en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
3. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:
 - confronteren (zie bijlage II)
 - mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
 - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
4. In het contact met het slachtoffer wordt gekeken of hij/zij sociaal gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
5. De (ass-) teamleider adviseert indien nodig, zowel aan de pester als het slachtoffer, hulp op vrijwillige basis door de counselor.
6. De (ass-) teamleider stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en informeert hen over het vervolgtraject.
7. De (ass-) teamleider bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
8. De (ass-) teamleider koppelt alle informatie weer terug naar de mentor.
9. De (ass-) teamleider kan in voorkomende gevallen een sanctie opleggen.

C. Het anti-pestproject

De school oriënteert zich op dit moment op een (al dan niet vrijwillig) traject dat kan worden aangeboden aan de pester. Het doel van dit programma zal reflectie en het gevoelig maken van de pester voor wat hij aanricht bij het slachtoffer moeten zijn.

D. Schoolverwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. Er rest de school niets anders dan schoolverwijdering.

De taak van vakdocenten en leerlingen

De vakdocenten als ook de (mede-)leerlingen hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen om hulp en overleg in gang te zetten.

De rol van de counselor

- a. Zij ondersteunt waar nodig mentoren en (ass.) teamleiders tijdens de verschillende fasen in het proces
- b. Zij biedt individuele begeleiding aan de pester en het slachtoffer.
Dit gebeurt op vrijwillige basis.
- c. Zij verwijst naar de mogelijkheden om een sociaal-vaardigheidstraining te volgen.
- d. Zij kan waar nodig een inbreng hebben tijdens de mentorlessen.
- e. Zij verwijst naar de mogelijkheden van trainingen bij specifieke hulpvragen, zoals bijvoorbeeld een assertiviteitstraining.

5. Digitaal pesten

Wat is digitaal pesten?

Digitaal pesten (of cyberpesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via (mobiele) telefoon. Digitaal pesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

“Toen ik een half jaar geleden op een woensdagmiddag op MSN ging, werd ik in tien minuten, veertien keer met de dood bedreigd, vertelt Janna (13). De dagen daarna stroomde mijn mailbox vol met berichten van een adres dat ik niet kende: “We komen je halen. Laat het licht maar aan ’s nachts”. Er ging een e-mail mijn klas langs met een foto waarop mijn hoofd op het lichaam van een pornomeisje was geplakt, daaronder stond: Deze hoer gaat sterven”.

(1/07/07 uit mijn Pers)

Hoe wordt er gepest?

- pest-mail (schelden, beschuldigen, dreigen, roddelen, beledigen)
- het zonder toestemming filmen of fotograferen van iemand en dat ongevraagd op het internet (bijvoorbeeld Facebook, Hyves of Twitter) plaatsen
- stalking: het stelselmatig lastigvallen van iemand door het blijven sturen van hate-mail of het dreigen met geweld in bijvoorbeeld chatrooms.
- het toezenden van/confronteren met ongewenst materiaal zoals: porno, gewelddadig materiaal etc.
- ongewenst contact met vreemden
- webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van (pest-)mail en/of andere digitale berichten.

Het stappenplan na een melding van digitaal pesten

1. De mentor of degene die het pesten signaleert bewaart de berichten..

De mentor vertelt leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, Selecteren en kopiëren, MSN-gesprekken opslaan etc).

2. Blokkeren van de afzender.

De mentor legt de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pestmail kan blokkeren.

3. Probeer de dader op te sporen.

Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden. Ook is er van alles mogelijk via een helpdesk.

4. De mentor neemt contact op met de ouders van de gepeste leerling.

De mentor geeft de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.

5. Adviseer aangifte.

In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van *stalking* en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101)

6. De counselor.

Verwijs de pester en/of het slachtoffer door naar de counselor wanneer verdere begeleiding nodig is.

Bijlage 3

Protocol genotsmiddelen

Uitgangspunt van het schoolbeleid

Onze school wil een veilige plaats bieden aan leerlingen, hun ouders, leerkrachten en alle overige bij de school betrokken medewerkers en vrijwilligers. Dit protocol heeft tot doel die veiligheid tot stand te brengen en te waarborgen. Doel van ons beleid is gezondheid, welzijn en bescherming te waarborgen. Het overmatig gebruik van genotsmiddelen kan leiden tot gezondheidsrisico's en -schade, verslechtering van de sfeer op en rond de school en in de verhoudingen tussen leerlingen onderling en met leerkrachten. Simpel gezegd: middelengebruik, onderwijs en vorming gaan niet samen.

In situaties waarin er op enigerlei wijze problemen (dreigen) te ontstaan voor zowel leerling(en) als ons personeel, zal de schoolleiding er naar vermogen alles aan doen om steun en hulp te bieden. Hierbij wordt gerekend op de inzet en medewerking van de leerling zelf en zijn of haar ouders/verzorgers.

A. Begripsbepaling

1 *Drugs*

Hieronder verstaan we genees- en genotsmiddelen die een meer of minder 'drogerende' (verdovende, opwekkende en/of hallucinogene) werking hebben en die tot verslaving kunnen leiden.

1.1 *Roken*

Hieronder verstaan we het gebruik van tabak zoals sigaretten en shag.

1.2 *Alcohol*

Hieronder verstaan we alle dranken waarin alcohol is verwerkt.

1.3 *Cannabis*

Hieronder verstaan we alle producten waarin cannabis is verwerkt (of in pure vorm) zoals marihuana en hasj, als ook alle stoffen die in de Opiumwet worden genoemd.

2. *Medicijnen*

Hieronder verstaan we al dan niet op recept verkregen geneesmiddelen.

3. *Energiedrank*

Dit zijn frisdranken met veel calorieën door de aanwezige suikers en met toegevoegde cafeïne, taurine en glucurono-lacton. Voorbeelden: Red Bull, Bulit, Monster, Burn enz.

4. *Deal*

Hieronder verstaan we het betrokken zijn bij de verspreiding van drugs door al dan niet gratis verstrekken, verkopen, kopen, vervoeren en afleveren.

5. *School*

Hieronder verstaan we het gebouw en terreinen tot en met de stoepranden aan schoolse zijde van de openbare weg en het hek in het geval van het sportterrein. Indien men zich in het kader van een schoolactiviteit buiten de school bevindt (bijvoorbeeld bij een excursie, schoolfeest, sportwedstrijd, culturele reis of uitwisselingsprogramma) is dit protocol onverkort van toepassing.

B. Regels

1. *Roken*

Op school is het tijdens lesdagen, met uitzondering van pauzes of tussenuren die buiten de school worden doorgebracht, of tijdens klassenavonden, feesten, of tijdens de schoolse onderdelen van werkweken, schoolreizen en andere onder de verantwoordelijkheid van de school georganiseerde bijeenkomsten niet toegestaan te roken.

2. *Alcohol*

- a. Het is verboden tijdens de lesdag op school of in pauzes die buiten de school worden doorgebracht, of tijdens klassenavonden, feesten, werkweken, schoolreizen en andere onder de verantwoordelijkheid van de school georganiseerde bijeenkomsten alcohol in bezit te hebben, alcohol te drinken en dus onder invloed van alcohol te zijn.
- b. Tijdens klassenavonden, feesten, werkweken, schoolreizen en andere onder de verantwoordelijkheid van de school georganiseerde bijeenkomsten worden geen alcoholhoudende dranken geschonken.
- c. Tijdens (personeels-)bijeenkomsten die een gezelligheidskarakter dragen, kan alcohol worden geschonken. Hierbij zal matigheid worden betracht, rekening houdend met de voorbeeldfunctie.

3. *Cannabis*

Het is verboden op school tijdens de lesdag of tijdens klassenavonden, feesten, werkweken en andere onder de verantwoordelijkheid van de school georganiseerde bijeenkomsten cannabisproducten in bezit te hebben, te verhandelen of te gebruiken.

4. *Energiedrank*

- a. Het is verboden tijdens de lesdag op school of in pauzes die buiten de school worden doorgebracht, of tijdens klassenavonden, feesten, werkweken, schoolreizen en andere onder de verantwoordelijkheid van de school georganiseerde bijeenkomsten energiedrank in bezit te hebben of te drinken.
- b. In de Mensa en tijdens klassenavonden, feesten, werkweken, schoolreizen en andere onder de verantwoordelijkheid van de school georganiseerde bijeenkomsten worden geen energiedrank geschonken.

5. *Overige drugs*

Het in bezit hebben, verhandelen of gebruiken van hier niet met name genoemde wettelijk verboden stoffen, is op school niet toegestaan.

6. *Medicijnen*
de schoolleiding (i.c. de mentor) dient steeds op de hoogte zijn van het gebruik van medicatie.

7. *Dealen*
Dealen is niet toegestaan tijdens de lesdag op school of in pauzes die buiten de school worden doorgebracht, of tijdens klassenavonden, feesten, werkweken, schoolreizen en andere onder de verantwoordelijkheid van de school georganiseerde bijeenkomsten.

C. Situaties

1. Wanneer bewezen is of een duidelijk vermoeden bestaat dat iemand één of meerdere van de hierboven beschreven regels overtreedt, wordt hij/zij hierop aangesproken en volgen er mogelijk sancties en/of begeleiding.
2. Wanneer er bewezen is, of met zekerheid kan worden aangenomen dat iemand zich schuldig maakt aan het dealen in drugs op of bij school zullen er zeker sancties volgen.
3. Bij het signaleren van gedrag dat kan duiden op gebruik/mogelijk dealen meldt een medewerker of medeleerling dit aan de mentor en/of de zorgcoördinator. De mentor en/of de zorgcoördinator besluiten wie met de betrokken leerling(en) een eerste gesprek aangaan.
4. Afhankelijk van de resultaten van het gesprek tussen mentor en/of zorgcoördinator met de leerling, wordt het zorgteam op de hoogte gebracht. Eerstelijnsbegeleiding vindt plaats door daartoe geschoolde mentoren. Het zorgteam kan beslissen om de leerling aan te melden bij het zorgadviesteam (ZAT) met mogelijke verwijzing naar schoolmaatschappelijk werk, jeugdzorg, Youz, etc.
5. Bij signalering worden ouders in een vroeg stadium ingelicht, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dat in eerste instantie niet te doen.

D. Controle en ‘opsporing’

1. De school is privéterrein en om deze reden kan de schoolleiding personen die er niets te zoeken hebben verwijderen uit het gebouw en de bijbehorende terreinen.
2. Toezien op naleving van het beleid zal worden uitgevoerd op o.a.: schoolgebouw, schoolterrein en omgeving.
3. De school behoudt zich het recht om regelmatig de kluisjes te controleren al dan niet in samenwerking met de politie.
4. Tijdens klassenavonden, feesten, werkweken, schoolreizen en andere onder de verantwoordelijkheid van de school georganiseerde bijeenkomsten kan er worden gecontroleerd op het bezit of het onder invloed zijn van de onder B benoemde verboden middelen.
5. Procedure bij het in beslag nemen van cannabis door de school:
 - a. In beslagname mag alleen maar bij aanhouding op heterdaad van spullen die de verdachte bij zich heeft. Dit is geen toestemming om te fouilleren.

- b. Zorg ervoor dat de overhandiging of de inbeslagneming gebeurt in het bijzijn van een meerderjarige getuige.
 - c. Geef de leerling na het overhandigen of in beslag nemen een ontvangstbewijs met de naam van de school, naam en functie van de ontvanger, datum, soort en hoeveelheid drugs. De ontvanger ondertekent en bewaart een kopie.
 - d. De directie is verplicht de drugs zo spoedig mogelijk te overhandigen aan de politie.
6. Afhankelijk van de ernst van de overtreding kunnen er interne sancties worden opgelegd door de schoolleiding (zie het leerlingenstatuut).

E. Beroepsmogelijkheden

De betrokken leerling en/of zijn ouder(s)/verzorger(s) kunnen in beroep gaan tegen eventuele sancties bij het bevoegd gezag van de school (zie protocol OVO).

F. Deskundigheid

Een basistraining signaleren is voor medewerkers verplicht. Ieder schooljaar wordt er een (opfris)training aangeboden voor nieuwe medewerkers en voor medewerkers die herhaling wensen. Dit zou kunnen worden gedaan in de teams of in de afdelingsvergaderingen. Conciërges krijgen hierop een aanvulling toegespitst op hun taken.

Trainingen worden aangeboden door Youz, vroeg signalering en geïndiceerde preventie, vanuit project De Gezonde School en Genotmiddelen.

1. Van docenten wordt verwacht dat zij over voldoende kennis beschikken over:
 - a. Meest gebruikte middelen (soort middel, effecten).
 - b. Gebruik door jongeren (fasen van gebruik, experimenteren, verslaving).
2. Van docenten wordt verwacht dat zij over voldoende kennis en vaardigheid beschikken over:
 - a. Voorlichting aan jongeren (individueel, groepsverband, werkvormen).
 - b. Signaleren en bespreekbaar maken.
3. Van conciërges wordt verwacht dat zij over voldoende kennis beschikken over:
 - a. Meest gebruikte middelen (soort middel, effecten)
 - b. Gebruik door jongeren (fasen van gebruik, experimenteren, verslaving)
 - c. Signaleren
 - d. Wettelijke procedures rond controle en opsporing.

G. Voorlichting

1. Voorlichting begint in de eerste klas en komt terug in klas twee en drie. Binnen De Gezonde School en Genotmiddelen wordt lesmateriaal aangeboden, waarin docenten ook getraind kunnen worden door Youz.
2. Voorlichting wordt breed, vakoverstijgend aangeboden. Niet alleen bijv. aandacht bij biologie (kennis) maar ook bij mentor uur (weerbaarheid etc.).
3. Er staat een rek in de mediatheek waar verschillende folders te vinden zijn. Youz houdt de school op de hoogte van geschikt materiaal.

Tot slot:

Het beleid van de school wordt onder de aandacht gebracht bij aanmelding van leerlingen en hun ouders/verzorgers en op ouderavonden met verwijzing naar het protocol dat toegankelijk is via de website.

Bijlage 4

Hoogbegaafdheid (BPS)¹

A

Algemeen

Het Camphusianum wil voor de hoogbegaafde leerlingen een aanbod leveren, dat past binnen onze visie op het onderwijs. We gaan uit van onderwijsarrangementen die op deze leerlingen gericht zijn. Dat betekent dat het aanbod in redelijke mate kan afwijken van wat er regulier in de klassen wordt aangeboden.

Er is een expertisegroep in het leven geroepen (2012), die als stuurgroep tot taak krijgt het beleid ten aanzien van de diverse arrangementen voor (hoog)begaafde leerlingen vorm te geven, de schoolleiding daarover te adviseren en zo nodig de collega's bij de begeleiding van deze leerlingen te ondersteunen. Ter begeleiding bij deze ontwikkeling en om dit bredere beleid omtrent begaafdheid verder vorm te geven is onze school lid geworden van de Vereniging Begaafdheidsprofiel scholen (BPS).

Van het schoolteam wordt gevraagd zich te verdiepen in de problematiek van (hoog)begaafden in het onderwijs en zorg te dragen voor een klimaat waarin deze leerlingen naar behoren kunnen gedijen.

De gymnasiast is een breed begaafde VWO leerling. Uitgaande van deze homogeniserende kwalificatie dient het gymnasiale onderwijs ruimte te bieden voor de individuele heterogeniteit, opdat de afzonderlijke en diverse talenten van de leerlingen tot ontplooiing kunnen komen tot ontwikkeling en vorming van de leerling en tot verrijking van de gemeenschappelijke leeromgeving. Het Gymnasium Camphusianum biedt deze ruimte binnen de kaders van de sinds jaar en dag beproefde kwaliteitsstructuren van het categoriale, gymnasiale onderwijs, met behoud van klassenstructuren, opdat ook de sociale groepsvorming als basis blijft gelden, en van leerjaarcohorten, opdat cognitieve progressie ook binnen de *peer group* zicht- en meetbaar blijft. De school kiest traditioneel voor de evolutionaire ontwikkeling en vernieuwing boven de revolutionaire, steeds erop toeziend dat verandering niet ten koste gaat van het verworvene.

Uitgaande van deze kaders moet het voor iedere leerling mogelijk zijn om zijn of haar individuele weg in versnelling, in eigenheid, in keuze te vervolgen. Om vorm en inhoud te geven aan deze individualiserende gezamenlijkheid dient het onderwijsteam te beschikken over expertise en flexibiliteit, die gespiegeld worden aan de structurele mogelijkheden om binnen en op de gegeven kaders te variëren. De fysieke onderwijsruimte en de daarbij behorende materiële middelen dienen het bovenstaande niet alleen mogelijk te maken, maar veeleer nog te stimuleren. Aldus delen docenten en leerlingen de mentale homogeniteit om te denken in mogelijkheden en niet in beperkingen, om op grond van ervaring en kennis te komen tot het eigene, het individuele en het unieke.

Voor het Camphusianum, een categoriaal gymnasium, geldt dat de individuele talenten en leerbehoeften van onze intrinsiek begaafde leerlingen in de breedste zin van het woord dienen te worden aangesproken. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de hoogbegaafden. Over het algemeen kan men stellen dat zij aan een groot aantal van de onderstaande kenmerken voldoen. Let wel, als ze aan enkele van deze kenmerken niet voldoen, betekent dat niet dat ze niet hoogbegaafd zouden zijn. Het gaat er om dat hoogbegaafde leerlingen bij observatie als zodanig herkend kunnen worden door docenten. Als een leerling bijvoorbeeld niet goed in wiskunde blijkt te zijn, kan zij/hij nog steeds wel hoogbegaafd zijn.

¹ Voor verdere specifieke informatie zie het beleidsplan BPS 'Hoogbegaafd op het Camphusianum'.

Kenmerken geformuleerd als verschillen tussen gemiddeld en begaafd (Laycock)

1. kan zeer goed redeneren, abstraheren, generaliseren van het bijzondere naar het algemene, relaties leggen (= verbanden zien)
2. heeft een grote intellectuele nieuwsgierigheid
3. leert gemakkelijk en direct
4. heeft een brede range van interesses
5. toont initiatief en originaliteit in intellectueel werk
6. heeft grote belangstelling voor de mens en het universum
7. heeft een ongewone verbeeldingskracht
8. is zeer goed in wiskunde, met name in het oplossen van problemen

B

Samenstelling en taakverdeling stuurgroep BPS

- Mevr. S.A. Kleyn – de Kuyper (Nederlands; Kk)
Voorzitter
- Mevr. M.M.G van den Hil – Wijdeveld (scheikunde; Hl)
Coördinator UTalent
- Mevr. M.C. Grijzenhout (geschiedenis; Gh)
Specialist Hoogbegaafdheid en Differentiatie
- Mevr. M. van Amersfoort (Frans; Am)
PO-VO
- Dhr. A.M. van Leeuwen (filosofie, natuurkunde; Lf)
Coördinator Honoursprogramma
- Dhr. D. Verwijmeren (natuurkunde, wiskunde; Vw)
Verbreding onderbouw
- Dhr. M.H.J.G. Osseforth (Klassieke Talen; teamleider 5-6; Os)
Contact schoolleiding

C

Criteria voor deelname:

- CBO
- Of externe toets
- Of school (BPCie-doc)

Communicatie:

- Totaalaanbod op site
- Jaaraanbod op ouderavonden 1-5

D

Protocol versnellen

Binnen de begaafdheidsprofielschool is er ruimte voor talentontwikkeling. Deze ruimte kent vele vormen. Eén van die vormen is versnelling: de leerling volgt enig vak op een hoger niveau dan het leerjaar waarvan hij traditioneel deel uitmaakt.

Wat houdt het in?

Een leerling zit in leerjaar x en volgt (een) vak/ken versneld in leerjaar y. Leerjaar x wordt in het onderstaande aangeduid als basisleerjaar, leerjaar y als hoger leerjaar. De leerling kan ervoor kiezen (een) vak/ken in een hoger leerjaar af te sluiten met een examen.

Hoe wordt een leerling toegelaten?

De leerling en desbetreffende docent(en) dienen een verzoek in bij de teamleider van het basisleerjaar. De teamleider² neemt een besluit mede op advies van de commissie BPS.

Uitgangspunten:

- De leerling volgt (een deel van) de contacturen in het hogere leerjaar, idealiter op de momenten van de desbetreffende contacturen in het basisleerjaar. In geval er onvoldoende plaats is in de lesgroepen van het hogere leerjaar om contacturen in dat leerjaar te volgen,³ werkt de leerling aan de leerstof uit het hogere jaar tijdens de lesuren van het betreffende vak in zijn basisleerjaar, in overleg met de vakdocent van het basisleerjaar, b.v., in de mediatheek of het auditorium. Op die manier kan de vakdocent van het basisleerjaar een oogje in het zeil houden en wordt de absentie in SOM bijgehouden;
- de vakdocent van het hogere leerjaar zorgt voor een studieplanner;
- de begeleiding en verantwoordelijkheid voor de voortgang ligt bij de vakdocent van het hogere leerjaar;
- de vakdocent van het hogere leerjaar geeft de behaalde resultaten door aan de vakdocent van het basisleerjaar, die de cijfers in een aparte kolom in SOM invoert;
- als de leerling zich regelmatig niet houdt aan gemaakte afspraken en/of onvoldoende presteert, wordt de leerling na onderling overleg tussen de vakdocent van het hogere leerjaar, de teamleider(s) en de commissie BPS voor het desbetreffende vak teruggeplaatst naar zijn basisleerjaar. Bij terugplaatsing heeft de leerling de verantwoordelijkheid eventueel gemiste stof in te halen naar beoordeling van de vakdocent van het basisleerjaar.

² In het geval van versnelling tussen leerjaren 2 en 3 en leerjaren 4 en 5 ligt de besluitvorming bij de twee betrokken coördinatoren. Bij de beslissing over het aantal vakken wordt ook de mentor geraadpleegd. Over de mate van versnelling (b.v. klas 2 - klas 4) wordt ook de vakdocent van het hogere leerjaar geraadpleegd.

³ Uitgangspunt is een maximum omvang van een lesgroep van 32 leerlingen. Contacturen in het hogere jaar hebben voorrang ten aanzien van contacturen in het basisleerjaar. De beslissing over wel of niet te volgen contacturen ligt bij de teamleider (zie ook de opmerking bij voetnoot 1). Eventueel kan de strippenkaart worden ingezet.